

بررسی ساختمان های معماری معاصر پهلوی دوم و تاثیر آن بر روند شکل گیری معماری حال

دکتر عرفان محمدی * ، حسین ابراهیمی

1- دکتر عرفان محمدی، مدرس گروه معماری و شهرسازی دانشگاه Erfan.mohammadi26@yahoo.com
ایوانکی سمنان

2- حسین ابراهیمی دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی معماری دانشگاه غیرانتفاعی ایوانکی
hossein.ebrahimi1990@gmail.com

چکیده

پس از پایان یافتن حکومت و انتقال قدرت از رضا شاه به فرزندش محمد رضا، تحولات چشم گیری در عرصه معماری، و سبک معماری رخ داد. سقوط سلطنت رضا شاه موجب آزادی نسبی مردم و اندیشمندان شده بود، به طوری که زندانیان سیاسی آزاد شدند.

فرایند نوسازی کشور که در دوران پهلوی اول شروع شده بود، در زمان پهلوی دوم نیز ادامه یافت و موجب دگرگونی هایی در عرصه های اجتماعی و فرهنگی شد.

با صنعتی شدن بافت کشور تغییر کرد، و همچنین افزایش جمعیت موجب پیشرفت، و صنعتی شدن گردید. همچنین زندگی سیاسی و فرهنگی که بر پایه دیدگاه های سنتی بنیان گذاشته شده بودند، تغییر یافت و پایه های غیر سنتی شکل گرفتند.

و روند اصلی زندگی مردم به تجدد خواهی، بنیان گذاشته شد، رشد طبقه متوسط جدید، از دیگر پیامدهای فرآیند نوسازی، محمد رضا شاه بود. در این دوران نیاز به فن آگاهان و متخصصان، در بخش خصوصی منجر شد (رک ارغندی 1383) افزایش جمعیت شهر نشینی، و همچنین رشد آموزش عالی، از مهمترین عوامل رشد طبقه متوسط شود.

در معماری پهلوی دوم، معماری مدرن ایران عمدتاً از طریق معماران تحصیل کرده ایرانی، چه در خارج از کشور، و چه فارغ التحصیلان دانشگاه تهران حمایت می شد، و بین دهه های 1340 تا 1350 خورشیدی شکل گرفت. که شدیداً تحت تاثیر جریانات روشنفکری دهه های مذکور بود.

البته نباید این نکته را فراموش کرد که جریان شکل گرفته در دهه های 1340 تا 1350 خورشیدی معماری ایران، همان معماری مدرنی بود که بین سبک بین المللی و بوم گرایی وطنی مثله شده بود.

البته بیشتر تالیفات داخلی این جریان را تحت تاثیر اندیشه ها و مباحث مطرح شده در پست مدرن میدانند.

معماران را در دوره پهلوی دوم میتوان به دو بخش، معماران پیشگامان، و متاخران تقسیم کرد. پیشگامان، معمارانی بودند که قبل از انقلاب اسلامی فعالیت های خود را انجام دادند و گروه دوم متاخران بودند که پس از انقلاب شروع به فعالیت نمودند و عموماً از شاگردان معماران پیشگام بودند. (امیر بانی مسعود، معماری معاصر ایران)

کلید واژه ها: معماری مدرن، معماری معاصر ایران، پهلوی دوم، معماری زمان حال

دهه های 1340 و 1350 را میتوان نقطه عطفی در تاریخ معاصر ایران دانست. این دوران، اوج گرمی بازار «بوم گرایی» و «تاریخ گرایی» در محافل علمی کشور بود و عمدتاً از دو عامل مهم حمایت میشد: عامل اول: محدودیت هایی در زمینه های سیاسی و آزادی بیان که از اواسط دهه 1340 خورشیدی اعمال شد، سبب شد روشنفکرانی که در عرصه های هنری علمی و غیره فعالیت دارند به صورت غیر مستقیم و با الگو برداری از همین روش در